

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové
a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Martin Láníčka ve věci

navrhovatele: **R. V.**

za účasti:

1) **Úřad městského obvodu Slezská Ostrava**
sídlem Těšínská 138/35, 710 16 Slezská Ostrava

2) **ANO 2011**
jednající volebním zmocněncem RNDr. J. V.

3) **Slezská pro život**
jednající volebním zmocněncem K. W.

4) **Ostravak**
jednající volebním zmocněncem M. K.

5) **NEZÁVISLÍ**
jednající volebním zmocněncem H. B.

6) **Občanská demokratická strana**
jednající volebním zmocněncem M. F.

7) **Komunistická strana Čech a Moravy**
jednající volebním zmocněncem M. P.

8) **V. H.**

**o návrhu na neplatnost voleb do Zastupitelstva městského obvodu Slezská Ostrava
konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018**

takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje

- I. Návrh se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel v návrhu doručeném Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) dne 12. 10. 2018 prohlásil, že napadá kandidátní listinu hnutí ANO 2011 (dále též jen „hnutí ANO“) a průběh voleb. Tvrdil, že nikdy nepodepsal souhlas s kandidaturou do Zastupitelstva městského obvodu Slezská Ostrava ani do žádného jiného zastupitelstva a jeho podpis na příslušných listinách, na kterých měl svůj souhlas s kandidaturou vyslovit, je zfalšován. Naopak sám před konáním komunálních voleb oznámil ukončení členství v hnutí.
2. Krajský soud návrh podle jeho jinak velice stručného obsahu posoudil jako návrh na neplatnost voleb do Zastupitelstva městského obvodu Slezská Ostrava, konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018. Vzhledem k tomu, že volební judikatura připustila, aby v průběhu řízení o neplatnosti voleb došlo i k rozhodnutí o neplatnosti volby kandidáta, budou-li k tomu splněny podmínky, přibral krajský soud nad rámec účastníků řízení určených podle § 90 odst. 1 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) do řízení také V. H. (posledního zvoleného kandidáta z kandidátní listiny hnutí ANO), jehož mandát by mohl být v případě prokázání důvodnosti návrhu ohrožen a který by měl právo se řízení o neplatnosti jeho volby účastnit.
3. K návrhu se vyjádřila volební strana ANO 2011 prostřednictvím volebního zmocněnce a navrhla jeho zamítnutí. Uvedla, že navrhovatel se již dne 20. 9. 2017 zaregistroval přes webový portál hnutí jako zájemce o členství, načež byl dne 8. 2. 2018 osloven e-mailem a pozván na schůzi, kde byl dotázán, zda souhlasí se svým zařazením na kandidátní listinu pro volby do zastupitelstva a v kladném případě byl vyzván, aby zaslal údaje nezbytné pro jeho zařazení na kandidátní listinu (datum narození, povolání, adresu trvalého bydliště). Navrhovatel požadované údaje dne 9. 2. 2018 zaslal. Následně se navrhovatel dne 13. 2. 2018 zúčastnil schůze, na které byl představen a před přítomnými členy deklaroval, že chce kandidovat do zastupitelstva. Hnutí ANO dále uvedlo, že dne 25. 3. 2018 byl navrhovatel osloven s žádostí o zaslání dokumentů ke kandidatuře a k předání vyplněné přihlášky ke vstupu do tohoto hnutí. Všechny dokumenty byly navrhovateli zaslány a byl informován o tom, že je zařazen na 21. místo na kandidátní listině. Přes opakované domluvy k osobnímu předání dokumentů navrhovatelem nedošlo a podepsané dokumenty zaslal až v období od 25. 4. do 3. 5. 2018 poštou. Hnutí ANO připustilo, že dne 14. 5. 2018 obdrželo e-mail navrhovatele, který si hnutí ANO vyložilo tak, že již nadále neusiluje o to být jeho členem. Navrhovatele pak nadále oslovovali coby kandidáta a ten na žádný z e-mailů nereagoval.
4. Krajský soud ve věci nařídil ústní jednání, kterého se zúčastnili navrhovatel, volební orgán a volební zmocněnkyně hnutí OSTRAVAK.
5. Navrhovatel i po seznámení s vyjádřením hnutí ANO setrval na svém návrhu. Připustil, že o vstupu do hnutí i o kandidatuře za hnutí ANO s panem V. jednal ještě před květnem

Shodu s prvopisem potvrzuje

2018, ale popřel, že by podklady pro kandidaturu podepsal. O „zfalšovaných“ dokumentech se dozvěděl až po konání voleb od jiné osoby, kterou si nepřál jmenovat.

6. Volební a současně registrační orgán k věci uvedl, že registrace kandidátní listiny předmětné volební strany proběhla standardním způsobem podle zákona číslo 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZO“). Povinností registračního úřadu je ověřit obsahové náležitosti kandidátní listiny, nemá však oprávnění ověřovat pravost podpisu. Registrační úřad posléze vydal rozhodnutí o registraci, aniž by došlo ke škrtnutí kandidáta.
7. Ústního jednání se zúčastnilo hnutí OSTRAVAK prostřednictvím volební zmocněnkyně, která se k věci nevyjádřila. Ostatní účastníci se k jednání nedostavili, ani se k návrhu nevyjádřili.
8. Krajský soud z veřejně přístupného Zázpisu o výsledku voleb do zastupitelstva městského obvodu Slezská Ostrava (zjištěného z webových stránek Českého statistického úřadu – www.volby.cz) ověřil, že navrhovatel byl zapsán na kandidátní listině volební strany „ANO 2011“ pro volby do Zastupitelstva městského obvodu Slezská Ostrava konané ve dnech 5 a 6. 10. 2018 na 21. místě a bylo mu započítáno 1158 hlasů. Podle volebních výsledků zvolen nebyl a je veden jako náhradník na 10. místě. Ve prospěch volební strany „ANO 2011“ bylo v těchto volbách započítáno celkem 40 718 hlasů, což postačovalo k získání 11 mandátů v zastupitelstvu. Na posledním zvoleném místě za volební strany „ANO 2011“ se umístil V.H. s 1 176 hlasy.
9. Hned na úvod právního posouzení považuje krajský soud za potřebné zdůraznit, že předmětem řízení byl návrh na neplatnost voleb. Jedná se o řízení s mnohem širším dopadem, na které nelze nahlížet izolovaně optikou sporu mezi navrhovatelem a hnutím ANO. Výsledky voleb totiž vyjadřují vůli voličů jako suveréna, kterou může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, jestliže vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a že by byl zvolen jiný kandidát. Musí být přitom zachována přísná pravidla, která pro soudní přezkum voleb stanoví příslušné volební zákony, kterými jsou v tomto případě ZVZO a s. ř. s. Krajský soud po provedeném řízení dospěl k závěru, že podmínky pro vyslovení neplatnosti voleb splněny nebyly, a to hned z několika důvodů.
10. Předně platí, že se ve volebním soudnictví uplatňuje zásada souslednosti jednotlivých přezkoumávaných volebních fází, což znamená, že po uzavření některé fáze volebního procesu nelze tutéž fázi znovu otevírat a zpětně zpochybňovat. Tato zásada se projevuje v právní úpravě třemi samostatnými řízeními, která spadají pod volební soudnictví. Těmi jsou řízení o ochraně ve věcech seznamu voličů (§ 88 s. ř. s.), řízení o ochraně ve věci registrace kandidátů a kandidátních listin (§ 89 s. ř. s.) a řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, volby kandidáta nebo hlasování (§ 90 s. ř. s.). Rozlišení uvedených fází volebního procesu zdůraznil Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 9. 12. 2004, č. j. Vol 11/2004-31 (dostupném stejně jako všechna ostatní rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvedená v tomto usnesení na stránkách Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz), ve kterém konstatoval, že v rámci řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování podle § 90 a násl. s. ř. s. nelze brojit proti vadám v registraci. K napadání registrace kandidáta slouží samostatné řízení týkající se ochrany ve věcech registrace, upravené v § 89 s. ř. s. V usnesení č. j. Vol 30/2013 – 47, ze dne 18. 2. 2013 Nejvyšší správní soud dodal, že ani nedostatek aktivní legitimace k podání návrhu ve věci registrace

kandidátní listiny nelze obcházet tím, že se osoba, která není aktivně legitimována k podání takového návrhu, bude domáhat neplatnosti voleb pouze z důvodů týkajících se pochybení při registraci kandidátních listin (přestože se závěry přijaté v uvedených usneseních týkaly volby prezidenta republiky, resp. senátorů, jsou podle přesvědčení krajského soudu plně použitelné také pro volby do zastupitelstev obcí). Na uvedených závěrech setrvávají jak soudy správní, tak ústavní (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2016, č. j. Vol 17/2016-56 nebo nález Ústavního soudu ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 1/2017). Navrhovatel se domáhal vyslovení neplatnosti voleb z důvodu jeho – dle návrhu neoprávněného – zařazení na kandidátní listinu volební strany ANO 2011. Jedná se tak nepochybně o námitku, která souvisí s registrací kandidátních listin, jež by za normálních okolností neměla být řešena až ve fázi řízení o neplatnosti voleb. Je zároveň pravdou, že v odborné literatuře a soudní judikatuře jsou připuštěny z tohoto pravidla výjimky pro případ, že pochybení v předchozích fázích volebního procesu bylo natolik intenzivní, že je způsobilé vyvolat „zatemnění“ výsledků voleb s tím, že pokud roli síta nesplní včas příslušný registrační úřad, lze se proti takové účelové manipulaci bránit i ex post v řízení o neplatnosti voleb, či volby kandidáta (srov. Blažek, T., Jirásek, J., Molek, P., Pospíšil, P., Sochorová, V., Šebek, P.: Soudní řád správní - online komentář. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016 – komentář k § 90). Krajský soud při předběžném posouzení návrhu (bez znalosti stanoviska ostatních účastníků) dospěl k závěru, že přestože navrhovatel v návrhu brojil výhradně proti své kandidatuře, tvrzení v něm uvedená jsou natolik závažná, že se rozhodl připustit zkoumání uvedené volební vady až ve fázi řízení o neplatnosti voleb. Proto také krajský soud nařídil ústní jednání, v jehož průběhu však vyšly najevo skutečnosti, pro které krajský soud svůj předběžný názor korigoval. V tomto směru považuje krajský soud za podstatné, že o kandidatuře navrhovatele v komunálních volbách se jednalo již v únoru 2018. To prokazuje e-mail ze dne 8. 2. 2018, ve kterém se místopředseda hnutí ANO ve Slezské Ostravě R. V. dotazoval navrhovatele, zda by hnutí pomohl doplněním kandidátky na některé z pozic na 25. až 35. místě, na což navrhovatel již 9. 2. 2018 odpovídal doslovně, že: „*co se kandidátky týče, potažmo Vámi žádané informace d.n. ...*“ (následují osobní údaje). Za tohoto stavu již není ani pro krajský soud rozhodující, zda se na zasedání Místního sněmu ANO Slezská Ostrava dne 13. 2. 2018 projednávala kandidatura navrhovatele, jak tvrdí hnutí ANO, nebo že se navrhovatel toliko představil, jak sám tvrdil, proto ani neprováděl k této sporné otázce důkaz výsledkem svědků. Za další významnou skutečnost považuje krajský soud e-mail R. V. ze dne 25. 3. 2018, ve kterém oznamuje navrhovateli jednak informace k jeho členství v hnutí ANO a jednak, že byl zařazen na kandidátní listinu do zastupitelstva města Ostravy na 21. pozici a požádal jej, aby vyplnil 4 dokumenty (prohlášení pro hnutí ANO, prohlášení pro obecní úřad, morální kodex a souhlas se zpracováním osobních údajů). Z e-mailu je tak zřejmé, že příslušný funkcionář hnutí ANO (R. V.) projednával s navrhovatelem paralelně jak jeho členství v hnutí ANO, tak jeho kandidaturu, přičemž v e-mailu je zřetelně rozlišené, která jeho část se vztahuje k členství v hnutí ANO a která ke kandidatuře. Ještě v e-mailu ze dne 18. 4. 2018 adresovaném navrhovateli hovoří R. V. o dokumentech ke kandidatuře, o jejichž zaslání opětovně požádal. Pokud jde o e-mail ze dne 14. 5. 2018, ve kterém navrhovatel sděluje doslovně, že „*jsem nucen rezignovat na členství v hnutí ANO*“, aniž by se jakkoliv vyjadřoval ke své kandidatuře, lze připustit různý výklad. Obsah tohoto e-mailu lze vyložit tak, jak tvrdil navrhovatel, tj. že se vzdává všech „politických“ aktivit ve vztahu k hnutí ANO, ale také tak, že rezignuje pouze na členství. V každém případě hnutí ANO, ať již z jakýchkoliv důvodů, nadále navrhovatele ohledně

kandidatury oslovovalo (což prokazují e-maily ze dne 22. 6. 2018, 24. 6. 2018 a 19. 9. 2018). Navrhovatel tak měl k dispozici dostatek informací o tom, že se s jeho kandidaturou počítá, a protože k registracím docházelo až na přelomu července a srpna 2018, měl dostatek možností postavit otázku své kandidatury najisto, ať již ve vztahu k volební straně nebo k registračnímu úřadu, případně dát podnět jiným aktivně legitimovaným osobám k podání návrhu na neplatnost kandidátní listiny u soudu. Pokud by příslušný časový okamžik promeškal, měl nadále možnost se až do 48 hodin před zahájením voleb své kandidatury vzdát, což mu umožňuje § 24 odst. 1 ZVZO. Skutečnost, že tak neučinil, ač tu možnost objektivně měl, jde výhradně k jeho tíži, stejně tak skutečnost, že informační e-maily týkající se jeho kandidatury zasílané po květnu 2018 podle svých slov „házeli do koše“ a není namístě, aby krajský soud na podkladě této tvrzené registrační vady (i kdyby byla prokázána) rušil volby.

11. Přestože závěry uvedené v předchozím odstavci tohoto usnesení jsou dostačující pro zamítnutí návrhu, uvádí krajský soud také své závěry, které přijal ve vztahu k namítané volební vadě a jejím vlivu na výsledek voleb. Krajský soud tak činí jednak z toho důvodu, že v průběhu řízení s touto variantou, tj. s věcným přezkumem návrhu v tomto řízení, počítal jako s možnou a vedl v tomto směru dokazování a jednak proto, že si je vědom omezených možností přezkumu soudních rozhodnutí ve volebních věcech, proto považuje za vhodné vyjádřit se k předmětu sporu věcně, když už v tomto směru prováděl dokazování. Jak již krajský soud naznačil výše, pro řízení ve věcech voleb platí, že je založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny, vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Korekce vyjádřené vůle voličů ze strany soudu je vyhrazena pouze pro zásadní vady, ke kterým v průběhu voleb došlo a které byly v řízení prokázány. To se v procesní rovině projevuje konstrukcí vyvratitelné domněnky, podle které volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit přesvědčivé důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (srov. nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14). V nálezu ze dne 29. 1. 2007, sp. zn. IV. ÚS 787/06 Ústavní soud uzavřel, že možnost příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru je třeba v řízení řádně prokázat; volební soud se nemůže zabývat důvodností pouhých domněnek, nepodložených žádnými konkrétními skutečnostmi. V projednávané věci byly ze strany navrhovatele a hnutí ANO předneseny dvě skutkové verze, které se ani z větší části nelišily. Pomine-li krajský soud rozdíly ohledně vyličení průběhu schůze konané dne 13. 2. 2018, ke kterým se již vyjadřoval výše, zásadní spornou otázkou je, kdo podepsal podklady navrhovatele pro jeho registraci coby kandidáta a jak se tyto podklady dostaly do dispozic hnutí ANO, jmenovitě R. V. Hnutí ANO tvrdilo, že mu prostřednictvím R. V. podklady přišly poštou, což prokazovalo pouze jeho čestným prohlášením, navrhovatel zaslání podkladů a pravost svého podpisu na nich popřel. Podle závěru krajského soudu nebyla v řízení ani jedna z verzí bezpečně prokázána. Jako důkaz o padělání podpisu navrhovatele přitom nemůže bez dalšího sloužit porovnání jeho aktuálního podpisu na návrhu (byť úředně ověřeného) s podpisem na listinách tvořících podklad pro registraci, které předložil navrhovatel. Soudní judikatura je totiž dlouhodobě ustálená na závěru, že soudci nepřísluší, aby sám hodnotil pravost podpisu, protože se jedná o skutečnost, ke které je třeba odborných znalostí z oboru písmoznalectví. Jiné důkazy k prokázání pravdivosti navrhovatelovy skutkové verze navrženy nebyly. Za tohoto stavu, i kdyby krajský soud připustil zkoumání namítané volební vady až v tomto řízení, nezbylo by mu než konstatovat, že

navrhovatel svými důkazy domněnku o platnosti voleb nevyvrátil a jeho návrhu proto vyhovět nelze.

12. Závěrem považuje krajský soud za potřebné opětovně zdůraznit, že cílem tohoto řízení nebylo (ani nemohlo být) definitivně vyřešit spor mezi navrhovatelem a hnutím ANO. K tomu slouží jiná řízení, pro která nepředstavuje toto usnesení žádnou překážku. Ve volebním soudnictví jde o to, zda navrhovatel předložil takové tvrzení a důkazy, které jsou způsobilé bezpečně prokázat, že nastaly takové vady volebního procesu, které způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a že by byl zvolen jiný kandidát, to vše při dodržení pravidel volebního soudnictví, mezi které patří také výše zmíněná souslednost jednotlivých volebních fází a důsledky z ní plynoucí. Teprve v takovém případě lze přistoupit ke zrušení voleb, které však nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů či satisfakci, nýbrž výhradně jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu (čl. 101 odst. 1 Ústavy). Navrhovatel v řízení uvedené podmínky nesplnil a nepodařilo se mu ani relevantní vady volebního procesu prokázat, proto krajskému soudu nezbylo než jeho návrh zamítnout.
13. O náhradě nákladů řízení účastníků bylo rozhodnuto v souladu s ustanovením § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Toto usnesení nabývá právní moci vyvěšením na úřední desku soudu (§ 93 odst. 5 věta druhá s. ř. s.).

Ostrava 7. listopadu 2018

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu